

Vergaderjaar 2022–2023

33 532

Nationalisatie SNS REAAL

Nr. 93

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 februari 2023

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de stand van zaken van de toekomst van de Volksbank, zoals toegezegd aan het lid Inge van Dijk tijdens het Commissiedebat Staatsdeelnemingen van 30 november 2022 (Kamerstuk 28 165, nr. 382). Daarnaast licht ik het proces toe om tot een richtinggevend besluit over de toekomst van de Volksbank te komen.

Het uitgangspunt ten aanzien van toekomst van de Volksbank was tot nu toe dat succesvolle implementatie van de in 2021 herziene strategie van de Volksbank noodzakelijk is voordat een besluit over haar toekomst kan worden genomen. Naar verwachting zal die implementatie echter nog enkele jaren in beslag nemen, zoals NLFI ook concludeerde in haar voortgangrapportages over 2021 en 2022.

Ik wil echter niet wachten totdat deze implementatie is afgerond, maar in een eerder stadium richting geven door middel van een besluit. In dit richtinggevende besluit wil ik primair ingaan op de eventuele noodzakelijkheid voor de overheid om (mogelijke) publieke belangen die samenhangen met de Volksbank te borgen. Afhankelijk van de uitkomst van die overweging zal ik in het besluit tevens ingaan op welke toekomstoptie(s) en/of governance model(len) uit de verkenning van 6 juli 2021 daarbij passen. Dit biedt de Volksbank duidelijkheid en kan de bank helpen zich alvast voor te bereiden op de toekomst. Ik wil aan het einde van dit jaar dit richtinggevende besluit nemen, in samenspraak met de relevante stakeholders (zoals de bank zelf en NLFI). Over dit besluit ga ik vervolgens graag met uw Kamer in gesprek.

Het uitgangspunt is dat het effectueren van een dergelijk besluit en een definitieve keuze voor een toekomstoptie, pas kan nadat NLFI heeft vastgesteld dat de bank klaar is voor een besluit over haar toekomst.

In deze brief zal ik allereerst kort ingaan op de in 2021 uitgevoerde verkenning van de toekomstopties van de Volksbank en de voortgangsrapportage van NLFI van 7 juli 2022, die met uw Kamer zijn gedeeld

(Kamerstuk 33 532, nr. 92). Deze laatste stand van zaken heb ik reeds toegelicht in mijn Kamerbrief over de bredere visie van het kabinet op het bankenlandschap van 6 september 2022.¹

Daarna zal ik toelichten op welke wijze ik het vervolgproces, waaronder het nemen van een richtinggevend besluit, wil vormgeven.

Verkenning toekomstopties en governancemodellen

De in 2021 met uw Kamer gedeelde verkenning bevat drie onderdelen:

- Een verkenning van vier mogelijke toekomstopties ten aanzien van het *(economisch) eigendom van de bank*;
- Een verkenning van zes mogelijke modellen voor de additionele verankering van het *maatschappelijke karakter van de bank* in haar governancestructuur; en
- Een *beoordeling* van de opties en modellen aan de hand van een aantal criteria.

De verkenning heeft geen besluitvormend karakter, maar heeft als doel om de dialoog over de toekomstmogelijkheden voor de bank met uw Kamer te kunnen voeren. Deze dialoog heeft nog niet plaatsgevonden.

De toekomstopties en governancemodellen zijn in lijn met het verkennende karakter in het onderzoek niet politiek gewogen. De opties en modellen zijn beoordeeld met de bedoeling om inzicht te verschaffen in het mogelijke effect van de verschillende opties. Daarbij zijn op hoofdlijnen de volgende criteria gehanteerd:

1. *Bijdrage aan een stabiele financiële sector*, hetgeen is geconcretiseerd als:
 - a) Duurzame toegang tot diverse financieringsbronnen;
 - b) Een stabiele groep aandeelhouders die duurzaam is verbonden aan de vennootschap;
 - c) Efficiënte en effectieve besluitvorming binnen de onderneming
2. *Bijdrage aan de diversiteit van de sector*, hetgeen is geconcretiseerd als:
 - a) Het vermogen de maatschappelijke profilering van de Volksbank te continueren, waarbij van belang is in hoeverre de belangen van stakeholders bij de koers en besluitvorming worden meegewogen; en
 - b) Het aantal spelers in de sector.²
3. Een *attractief en duurzaam verdienmodel* leidend tot een marktconforme verkoopopbrengst.

In de Kamerbrief van 6 juli 2021 heeft mijn voorganger de volgende dilemma's geschetst bij het kiezen voor een bepaalde optie of model. Hier sluit ik mij bij aan. Hoewel het wenselijk is dat een optie of model aan zowel stabiliteit, diversiteit als attractiviteit bijdraagt, geldt voor zowel de toekomstopties als de governancemodellen dat een positieve(re) impact op diversiteit van de sector gepaard kan gaan met een negatieve(re) impact op de stabiliteit van de bank en attractiviteit voor investeerders.

Reden hiervoor is dat verdergaande betrokkenheid van stakeholders ten koste kan gaan van de invloed van aandeelhouders en bovendien een onbekende(re) praktijk is in de markt. Dit kan negatieve impact hebben op de bereidheid bij investeerders om de aandelen van de staat over te

¹ Kamerstuk 32 013, nr. 254.

² Voor de meeste opties en modellen die worden beoordeeld, verandert dit aantal niet. Feitelijk speelt dit alleen bij een eventuele binnenlandse koper. Alleen bij de beoordeling van de optie waarbij de Volksbank zou worden verkocht aan een binnenlandse koper wordt dit beoordeeld.

nemen of additioneel vermogen te verstrekken. Dit verdient aandacht bij de besluitvorming over de toekomst van de bank.

Daarnaast is in de verkenning aangeraden om de rol van toezichthouders, eventuele staatssteunrisico's, de medewerking van betrokkenen, de duurzaamheid van een gekozen model, de doeltreffendheid en doelmatigheid mee te wegen in een besluit.³ Het invoeren van een bepaalde toekomstoptie of governancemodel staat mogelijk op gespannen voet met staatssteunregels van de Europese Commissie en/of toezichtrechtelijke kaders van DNB of de ECB. De toezichthouders hebben de toekomstopties en governancemodellen nog niet integraal gewogen. De uiteindelijke beoordeling zal door toezichthouders worden gedaan op basis van een concreet uitgewerkt voorstel.

NLFI voortgangsrapportages over de Volksbank

NLFI rapporteert jaarlijks middels voortgangsrapportages over de gereedheid van de Volksbank voor besluitvorming over haar toekomst. De voortgangsrapportages van NLFI zijn telkens met uw Kamer gedeeld.⁴

In de voortgangsrapportage 2022 concludeerde NLFI samengevat dat de Volksbank een goede start heeft gemaakt met de implementatie van de in 2021 herziene strategie, maar dat er nog verdere stappen moeten worden gezet. Ik heb dit onderschreven in mijn Kamerbrief van 7 juli 2022.⁵ De vastgestelde strategie heeft een horizon tot 2025. Uit de NLFI-voortgangsrapportage 2022 volgt dat de Volksbank waarschijnlijk nog enkele jaren nodig heeft voor de uitrol van haar strategie en de Volksbank gereed is voor een dergelijk besluit.

Vervolgproces

In mijn Kamerbrief van 7 juli 2022 gaf ik aan dat de Volksbank de tijd moet krijgen om de herziene strategie succesvol te implementeren, waarbij wel voortvarendheid past.

Het uitgangspunt is dat er pas een besluit wordt genomen over de toekomst van de Volksbank wanneer deze implementatie succesvol was afgerond en de Volksbank klaar was voor een besluit over haar toekomst. Om onnodige vertraging te voorkomen en tijdig duidelijkheid te verschaffen aan de Volksbank, wil ik de strategie implementatie niet afwachten maar de komende periode al concrete stappen zetten. De komende periode wil ik benutten om een richtinggevend besluit te nemen over de eventuele noodzakelijkheid voor de overheid om publieke belangen die mogelijk samenhangen met de Volksbank te borgen. Ik zal hierbij eveneens alle toekomstopties en governancemodellen betrekken en wegen.

In de Nota Deelnemingenbeleid 2022 heb ik een afwegingskader opgenomen voor het aangaan en afstoten van een deelneming. De vragen in het afwegingskader geven concrete aanknopingspunten in welke gevallen het kiezen voor een bepaalde toekomstoptie(s) en/of governance-model(len) mogelijk aan de orde kan zijn. Deze vragen vormen een geschikte leidraad voor een richtinggevend besluit over de toekomst van de Volksbank.⁶ Ik zal bij het nemen van het besluit ook de eerder gebruikte beoordelingscriteria in de verkenning naar de toekomstopties meewegen,

³ Zie Kamerbrief van 6 juli 2021, pagina 7 en 8. Kamerstuk 33 532, nr. 91.

⁴ Kamerstuk 33 532, nr. 92, Kamerstuk 33 532, nr. 91, Kamerstuk 33 532, nr. 84.

⁵ Kamerstuk 33 532, nr. 92.

⁶ Nota Deelnemingenbeleid, pagina 18. Kamerstuk 28 165, nr. 373.

waaronder onder meer de stabiliteit van de financiële sector. Hier hecht ik vanzelfsprekend veel waarde aan.

Het vervolgproces ziet er als volgt uit. De Kamer heeft in het verleden aangegeven graag nauw betrokken te worden bij de besluitvorming over de Volksbank vóórdat het kabinet een besluit neemt. Mede naar aanleiding hiervan heeft mijn voorganger de verkenning gestuurd zonder daarbij conclusies te trekken. Ik start binnenkort met de vormgeving van het richtinggevende besluit.

Voor dit besluit wil ik naast de input van de Tweede Kamer ook andere stakeholders betrekken, waaronder uiteraard NLFI en de Volksbank zelf en, waar nodig, de toezichthouders. Momenteel werkt de Volksbank aan het verder concretiseren en positioneren van de eigen (maatschappelijke) identiteit. Deze exercitie zal ook een beschouwing bevatten van de haalbaarheid van de verschillende toekomstopties en governancemodellen vanuit het perspectief van de Volksbank. De Volksbank zal NLFI voor de zomer van dit jaar vertrouwelijk informeren over de uitkomst hiervan. Ik zal aan NLFI vragen om daarop te reflecteren en mij daarover eind september dit jaar te informeren. Deze inbreng zal ik meewegen bij het besluit.

Ik streef ernaar het richtinggevende besluit in december dit jaar met uw Kamer te delen. Vervolgens ga ik met uw Kamer graag in gesprek over dit besluit. Zoals hiervoor toegelicht is het uitgangspunt dat het effectueren van een besluit en een definitieve keuze voor een toekomstoptie pas kan op het moment dat NLFI constateert dat de bank gereed is voor een besluit over haar toekomst.

De Minister van Financiën,
S.A.M. Kaag